

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria CHIȘINĂU (sediul Centru)
MD-2001, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 73
tel. 022-27-27-40

Высший Совет Магистратуры
Суд Кишинэу (Офис Центра)
MD-2001, мун. Кишинэу, ул. Стефан
Маре, 73
тел. 022-27-27-40

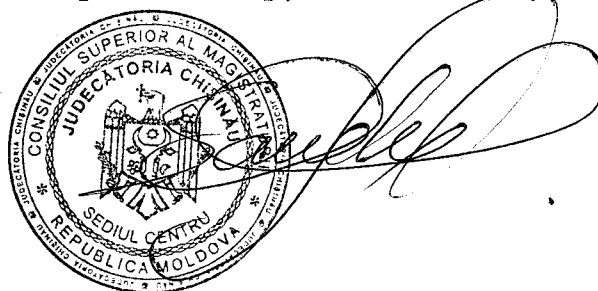
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
JUDECĂTORIA CHIȘINĂU
SEDIUL CENTRU
Ieșire Nr. 07-6-356
" 18 " 06 2017

Curtea Constituțională

Judecătoria Chișinău (sediul Centru), vă expediază spre examinare sesizarea de neconstituționalitate

Anexa: procedura nr.3-427 /17 pe 10° file
Copia încheierii din 12.06.2017 – 3 file
Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate – 5 file

Judecător

Victoria Sanduța

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA
INTRARE NR. 899
22 iunie 2017

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,

Chișinău MD 2004,

Republica Moldova

SESIZARE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, art. 25 al.(1) lit. d) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 alin.(1) lit. d) din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995, precum și în baza art. 12¹ din Codul de Procedură Civilă.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire CONSTANTINIDI
2. Prenume GHERASIM
3. Funcția INGINER CONSTRUCTOR
4. Adresa MUN. CHIȘINĂU, STR. SARMISEGETUZA 37/2, ap. 76
5. Tel./fax 022523368
6. Numele și prenumele reprezentantului POSTICA ALEXANDRU
7. Ocupația reprezentantului AVOCAT
8. Adresa reprezentantului mun. Chișinău, str. Sf. Andrei 20, MD-2005
9. Tel. 069104851
10. Fax ---
11. email: alexpostical@gmail.com

II – OBIECTUL SESIZĂRII

12. În calitate de obiect al excepției de neconstituționalitate invoc reglementarea „Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017.” din art. VIII alin. 3 din Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, în speță a LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

Considerăm, că norma în cauză, îngrădește nejustificat dreptul la proprietate privată garantată de art. 46 alin. (2) din Constituție, combinat cu art. 47 alin. (1), art. 54 alin. (1) și art. 58 alin. (3) din Constituție.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

13. La data de 01.03.2017 Constantinidi Gherasim a depus față de CTAS Botanica, cererea privind efectuarea recalculării pensiei în conformitate cu art. 33 alin. (1) lit. c) și alin. (4¹) din LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

La 01.03.2017, CTAS Botanica a emis răspunsul nr. x01/09-1661 prin care a refuzat efectuarea recalculării pensiei pentru limita de vârstă, reieșind din prevederile art. VIII alin. 3 din Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

La 28.03.2017, Constantinidi Gherasim s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată la Judecătoria Chișinău, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale privind contestarea actului administrativ.

La moment, acțiunea civilă în contencios administrativ se află pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul sect. Centru, în procedura Judecătorului Sănduța Victoria.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

14. Reglementarea contestată la constituționalitate o consider contrară prevederilor art. 46 alin.(2) din Constituție prin prisma faptului că contribuțiile de asigurări sociale de stat în fondul de pensii reprezintă o formă de înstrăinare a mijloacelor bănești ale persoanelor asigurate, și de garanție materială a pensionarilor.

Contribuțiile la fondul de pensie au fost reținute din salariul reclamantului, care în conformitate cu art. 128, alin. (1) al Codului muncii reprezintă orice recompensă

sau câștig evaluat în bani, plătit salariatului de către angajator în temeiul contractului individual de muncă, pentru munca prestată sau care urmează a fi prestată.

Astfel, reținând aceste contribuții sociale, după stabilirea dreptului la pensie, din salariul reclamantului care constituie un drept garantat de stat, fără a oferi ulterior dreptul la recalcularea pensiei în raport cu plățile efectuate, Statul, de jure și de facto a încălcat dreptul la proprietate privată al reclamantului asupra drepturilor sale patrimoniale și anume – venitului realizat ca rezultat al muncii prestate.

Or, prevederea contestată expres indică asupra faptului că reglementările pertinente speței, „vor fi aplicate în cazul pensiilor pentru limită de vârstă, stabilite începând cu data de 01.01.2017.”

Respectiv, pînă la moment reclamantul a defalcat la fondul asigurărilor sociale contribuții pe parcursul a 26 de ani, după data stabilirii pensiei pentru limita de vârstă.

Astfel, potrivit reglementării contestate, prevederea ce ar permite reclamantului să beneficieze de dreptul de recalculare (art. 33 alin. 1 lit. c) și alin. 4¹ din LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii), este limitată nejustificativ și inechitabil.

Or, pînă la acest moment, reclamantul și-a respectat obligația de a defalca contribuții la fondul de asigurări sociale în conformitate cu art. 58 alin. 1 din Constituție, însă tot acest nu poate beneficia de garanția oferită de Stat prin prisma art. 47 alin. 1 din Constituție, fiind îngrădit de recalcularea prestației de asigurare socială.

Astfel, contribuțiile individuale la fondul de asigurări sociale prestate de reclamant după stabilirea dreptului la pensie, în perioada de 26 de ani de contribuție, cu interzicerea recalculării ulterioare a acestora în raport de stagiul total și contribuțiile totale în conformitate cu art. VIII alin. 3 din Legea nr. 290 din 16.12.2016, adică fără realizarea de facto a scopului urmărit de LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, constituie o prestație în afara legii la care a fost ținut și impus reclamantul, Statul în acest mod îmbogățindu-se fără justă cauză.

Respectiv, fiind în prezența unor prestații certe din partea reclamantului ca contribuabil, Statul urmează să ofere fie garanția de recalculare a prestației de asigurare socială (pensia pentru limita de vârstă), fie să restituie acele prestații ce au fost încasate în conformitate cu art. 58 alin. 3 din Constituție și art. 1389 din Codul Civil.

Totodată, apreciind circumstanțele speței, precum și scopul LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, se constată prezența tuturor mecanismelor necesare punerii în aplicare a procesului de recalculare a prestației de

asigurare socială, garantată de Stat. Cu toate acestea legiuitorul în procesul de elaborare a modificărilor legii menționate, a admis derogări de garanțiile oferite de Stat, prin elaborarea normei contestate constituțional.

În acest context, prin menținerea reglementării contestate, se va aduce violare continuă dreptului de proprietate a fiecărui contribuabil ce și-a realizat dreptul la pensie înaintea datei de 01.01.2017, astfel încât aceștia vor fi privați de dreptul de recalculare a prestației de asigurare socială garantată de Stat, în ordinea art. 33 alin. 1 lit. c) LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii.

Cu toate acestea, art. 54 alin. 1 din Constituție indică faptul că Statul garantează faptul că nu vor fi adoptate careva legi ce vin să limiteze sau diminueze drepturile, libertățile și prerogativele fundamentale ale omului și cetățeanului.

În acest sens, este cert faptul că la adoptarea normei contestate, legiuitorul a deviat de la garanțiile acordate de Stat, impunând nejustificat acea limitare prejudicioasă.

Atragem atenția Înaltei Curți, asupra faptului că inclusiv Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica, aplică eronat norma contestată. Or, aceștia interpretează dreptul reclamantului de recalculare a pensiei pentru limita de vârstă, în ordinea art. 33 alin. 1 lit. c) și alin. 4¹ din LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, drept fiind unul viitor, de care va putea beneficia începând cu 01.01.2019.

Cu toate acestea, norma contestată clar stipulează că recalcularea în ordine prevederilor indicate, „se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă, stabilite începând cu 1 ianuarie 2017”.

Din acest considerent, este cert faptul adoptării de către legiuitor, a unei legi/norme ce are ca obiect suprimarea și diminuarea drepturilor și libertăților fundamentale a cetățeanului, contrar art. 54 alin. 1 din Constituție. Or, dreptul la pensie pentru limită de vârstă face parte din garanțiile oferite de Stat, cetățenilor săi.

Totodată, autorul menționează că potrivit Deciziei Curții Constituționale pentru sistarea procesului privind excepția de neconstituționalitate din 16.02.2017, la sesizarea nr. 150g/2016, Înalta Curte a constatat că „...pensia pentru limită de vârstă este un venit bănesc cuvenit asiguratului, în condițiile Legii privind sistemul public de pensii, corelativ obligațiilor privind plata contribuțiilor de asigurare socială.”

În acest sens, chiar și Curtea a stabilit în practica sa, faptul că pensia în calitate de venit bănesc cuvenit asiguratului ca drept corelativ obligație de achitare a contribuțiilor la fondul de asigurări sociale, este ocrotită de art. 46 din Constituție, în calitate de proprietate privată.

Respectiv, prin suprimarea dreptului cetățenesc cuvenit, de recalculare a pensiei pentru limita de vârstă (fapt interzis de art. 54 alin. 1 din Constituție), chiar dacă reclamantul a defalcat contribuțiile de asigurare socială (conform art. 58 alin. 1 din Constituție), Statul nu și-a îndeplinit obligația și garanție de protecție socială, de achitare corespunzătoare a prestației de asigurare socială (potrivit art. 47 alin. 1 din Constituție), fapt prin care reclamantului (prin prisma art. 58 alin. 3 din Constituție), i s-a cauzat violarea dreptului de proprietate privată ocrotit de art. 46 din Constituție.

Este de menționat faptul că autorul prezentei contestații solicită declararea neconstituționalității întregii norme juridice stipulate la art. VIII alin. 3 Legea nr. 290 din 16.12.2016, reieșind din scopul acesteia.

Astfel, norma contestată în ansamblu are scopul de determinare atât a datei de aplicare a art. 33 alin. 1 lit. c) și alin. 4¹ din LP nr. 156 din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, cât și a subiecților de drept eligibili de beneficiare a acesteia.

Respectiv, în cazul contestării constituționalității doar a sintagmei „începând cu 01.01.2017”, norma va cădea prin efect în desuetudine, fiind lipsită de scop și dispoziție, iar menținută ipoteza, fără reglementare. Din acest considerent, suntem în prezența necesității de contestare a constituționalității în privința întregii norme juridice.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

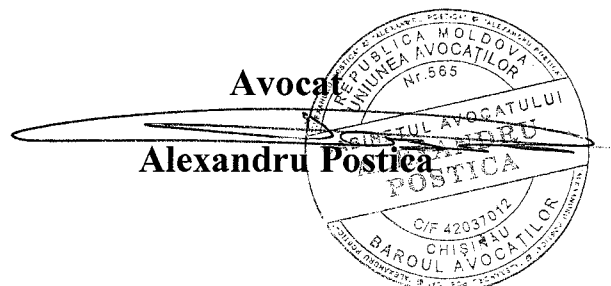
15. A recunoaște neconstituțională art. VIII alin. 3 din Legea nr. 290 din 16.12.2016, ce prevede *Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017.*

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

16. Nu sunt.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

a) Legea nr. 290 din 16.12.2016 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative
12.06.2017

ÎNCHEIERE

12 iunie 2017

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Centru

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător - Victoria Sanduța
grefier - Gabriela Juc

examinând în ședință publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de chemare în judecată depusă de Gherasim Constantinidi către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul de a reexamina dreptul de pensie, obligația părților de a recalcula pensia pentru limita de vîrstă și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă :

1. La 28 martie 2017, Gherasim Constantinidi a depus cerere de chemare în judecată către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul de a reexamina dreptul de pensie, obligația părților de a recalcula pensia pentru limita de vîrstă și compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea cererii reclamantul a indicat că, la data de 27.02.2017 s-a adresat cu o cerere către CTAS cu sediul sect.Botanica prin care a solicitat recalcularea cuantumului pensiei și achitarea acesteia. Ulterior, la data de 03.03.2017 reclamantul a primit răspunsul oferit de Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect.Botanica prin care i s-a comunicat că în conformitate cu prevederile legislației va putea solicita recalcularea pensiei pentru limita de vîrstă începînd cu luna ianuarie 2019, iar Casa Națională de Asigurări Sociale nu a oferit nici un răspuns.
3. Astfel, reclamantul consideră refuzul pîrților pentru recalculare a pensiei pentru limita de vîrstă ca fiind unul neîntemeiat și ilegal.
4. În ședință de judecată, reprezentantul reclamantului, Gherasim Constantinidi, avocatul Alexandru Postica a înaintat o cerere, prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.VIII alin.3 din Legea nr.290 din 16.12.2016 care prevede că : ”Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de art.33 alin.(1), lit.c) și alin.(4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017”.
5. Reprezentantul pârâtului, Casa Națională de Asigurări Sociale a RM – Elena Bodnariuc, nu s-a expus asupra cererii date, declarînd că lasă soluționarea acesteia la discreția instanței.
6. Analizând cererea formulată de către avocatul Alexandru Postica privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța consideră necesar de a o admite, din următoarele considerente.

7. În conformitate cu art. 12¹, Cod de procedură civilă este prevăzut că, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.
8. În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr.2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: “[§82] Judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:
  - a. obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
  - b. excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
  - c. prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
  - d. nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
9. [§83] Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate **constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”**
10. Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează textul conținut în art.VIII din Legea nr.290 din 16.12.2016 care prevede că : ”Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de art.33 alin.(1), lit.c) și alin.(4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017”.
11. În acest context, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin.(1) lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin.(1) lit.g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.
12. Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin hotărârea nr.2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că normele vizate constituie obiect al controlului de constituționalitate, fiind incluse în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.
13. De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reclamantul Gherasim Constatinidi, susținută în cadrul ședinței de judecată de reprezentantul acestuia, avocatul Alexandru Postica, iar normele vizate nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate. Prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, în litigiul aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) (dosar nr.3-427/2017 (20-3-9215-31032017) în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gherasim Constantinidi către Casa Națională de Asigurări Sociale a

Republicii Moldova cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul de a reexamina dreptul de pensie, obligația părților de a recalcula pensia pentru limita de vârstă și compensarea cheltuielilor de judecată.

14. Din aceste considerente, ținând cont că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, instanța admite solicitarea reclamantului și ridică excepția de neconstituționalitate a art.VIII alin.3 din Legea nr.290 din 16.12.2016 care prevede că : ”Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de art.33 alin.(1), lit.c) și alin.(4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017”.

15. În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se ridică excepția de neconstituționalitate a art.VIII alin.3 din Legea nr.290 din 16.12.2016 care prevede că : ”Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de art.33 alin.(1), lit.c) și alin.(4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017”.

Se suspendă procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de către Gherasim Constantinidi către Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova cu privire la constatarea ca fiind ilegal refuzul de a reexamina dreptul de pensie, obligația părților de a recalcula pensia pentru limita de vârstă și compensarea cheltuielilor de judecată.

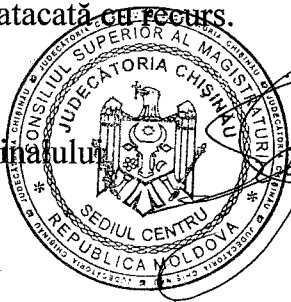
Se remite Curții Constituționale prezenta Încheiere, Sesizarea, copia cererii de chemare în judecată, copia cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu poate fi atacată cu recurs.

Judecător

Copia corespunde originalului

Judecător

Victoria Sanduța

Victoria Sanduța